

ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ ЗЕМЕЛЬ ДЕРЖАВНОГО ЛІСОВОГО ФОНДУ

ШИНДЕР Поліна Олексіївна

*студентка 4-го курсу ОС «Бакалавр»
спеціальності «Геодезія та землеустрій»*

Науковий керівник

КОЛГАНОВА Ірина Григорівна

*к.е.н., доцент кафедри
землевпорядного проектування*

Національний університет

біоресурсів і природокористування України,

м. Київ, Україна,

kolganova_i@nubip.edu.ua

Інвентаризація земель державного лісового фонду є складовою системи державного управління територіями, оскільки поєднує просторове встановлення меж, правового режиму та фактичного використання лісових земель із подальшим внесенням відомостей до державних реєстрів і кадастрів. Відправною точкою є законодавчі визначення: у земельному законодавстві закріплено, що до земель лісогосподарського призначення належать землі, вкриті лісовою рослинністю, а також не вкриті лісовою рослинністю нелісові землі, які надані та використовуються для потреб лісового господарства, а у лісовому законодавстві встановлено, що всі ліси на території України незалежно від категорії земель і права власності становлять лісовий фонд України та перебувають під охороною держави [1; 2].

Мета інвентаризації земель у нормативному розумінні полягає у встановленні місця розташування об'єктів землеустрою, їх меж і правового статусу, формуванні земельних ділянок, уточненні кількісних та якісних характеристик для ведення Державного земельного кадастру, а також у виявленні та виправленні помилок у відомостях кадастру і забезпеченні державного контролю за використанням та охороною земель. Для земель лісового фонду ці завдання конкретизуються необхідністю синхронізації фактичної просторової ситуації з матеріалами лісовпорядкування і даними кадастрів, оскільки лісові території часто охоплюють значні площі, мають складний режим обмежень (природно-заповідні території, охоронні зони тощо) та потребують регулярного оновлення відомостей [3].

Ключова особливість інвентаризації земель державного лісового фонду полягає в необхідності одночасно забезпечити «земельну» і «лісову» компоненти обліку. З одного боку, земельне законодавство визначає режим земель лісогосподарського призначення та можливість надання таких земель у постійне користування спеціалізованим державним або комунальним лісогосподарським підприємствам для ведення лісового господарства. З

іншого боку, лісове законодавство встановлює завдання державного лісового кадастру (ефективна охорона і захист лісів, раціональне використання, відтворення, систематичний контроль змін) і прямо закріплює, що державний лісовий кадастр ведеться на основі державного земельного кадастру, а його документація формується на підставі даних ДЗК, матеріалів лісовпорядкування, обстежень, первинного обліку лісів і національної інвентаризації лісів. [1; 2].

Практичний зміст інвентаризації лісових земель, таким чином, пов'язаний із виконанням трьох взаємопов'язаних етапів робіт. Перший етап – кадастрово-земельний: встановлення або уточнення меж земельних ділянок, підготовка технічної документації із землеустрою за результатами інвентаризації та забезпечення наповнення Державного земельного кадастру актуальними просторовими даними. Другий етап – лісогосподарський: використання та актуалізація матеріалів лісовпорядкування як основи обліку лісів і ведення лісового господарства, оскільки затверджені матеріали лісовпорядкування є обов'язковими для планування і прогнозування використання лісових ресурсів. Третій етап – статистично-аналітичний: застосування процедур національної інвентаризації лісів для отримання статистично обґрунтованої узагальненої інформації про стан і динаміку лісів для планування, ведення лісового господарства, державного лісового кадастру та моніторингу [2; 4; 5].

Нормативно закріпленим інструментом, який зближує «земельну» та «лісову» інвентаризацію, є визначення складу вихідних даних і допустимих джерел для проведення інвентаризації земель. Порядок інвентаризації земель прямо передбачає використання відомостей ДЗК, містобудівної документації, планово-картографічних матеріалів (включно з ортофотопланами), а також допускає застосування матеріалів дистанційного зондування Землі та матеріалів лісовпорядкування. Для інвентаризації лісових земель це означає правомірність комбінування кадастрових даних із лісогосподарськими картографічними матеріалами та результатами ДЗЗ як єдиного інформаційного поля робіт із уточнення меж і характеристик [3].

Інвентаризація земель державного лісового фонду має враховувати, що в лісовпорядкуванні закладені вимоги щодо збереження та просторової наступності квартально-видільної мережі і контурів виділів, а також механізми фіксації змін. Нормативно передбачено, що під час здійснення лісовпорядкування максимально зберігаються контури виділів попереднього базового лісовпорядкування з урахуванням змін від господарської діяльності, а у випадку зміни квартальної мережі додається таблиця відповідності нової мережі до попередньої. Також прямо зазначено ситуацію потенційної невідповідності: якщо квартально-видільна мережа за матеріалами лісовпорядкування не відповідає даним державного кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду і положенням про ці території та об'єкти, лісовпорядна організація складає відомість змін, а внесення змін щодо меж і статусу природно-заповідних територій без дотримання вимог

спеціального закону забороняється. Саме ці норми показують, що інвентаризація лісових земель повинна бути узгодженою з суміжними кадастровими системами та режимами територій, інакше виникає ризик юридично значущих колізій меж [6].

У підсумку, роль інвентаризації земель державного лісового фонду визначається тим, що вона забезпечує юридично й просторово коректну «прив'язку» лісів до земельних ділянок та режимів використання, а також створює основу для управлінських рішень у лісовому господарстві й охороні природи. Структурна зв'язаність ДЗК, державного лісового кадастру, лісовпорядкування та національної інвентаризації лісів дозволяє одночасно вирішувати завдання правового оформлення земель, планування господарських заходів і статистичного моніторингу стану лісів. Саме така інтеграція даних і процедур є критичною для розвитку територій, оскільки підвищує достовірність інформації, зменшує ризики конфліктів меж і режимів, а також забезпечує прозорість і відтворюваність обліку природних ресурсів у державних системах.

Список використаних джерел:

1. Земельний кодекс України : Закон України від 25.10.2001 № 2768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14> (дата звернення: 17.02.2026).
2. Лісовий кодекс України. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text> (дата звернення: 17.02.2026).
3. Про затвердження Порядку проведення інвентаризації земель та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/476-2019-п#Text> (дата звернення: 17.02.2026).
4. Про затвердження Порядку проведення національної інвентаризації лісів та внесення зміни у додаток до Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392-2021-п/ed20230428> (дата звернення: 17.02.2026).
5. Про затвердження Порядку ведення державного лісового кадастру та обліку лісів. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-2007-п#Text> (дата звернення: 17.02.2026).
6. Про затвердження Порядку здійснення лісовпорядкування. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/112-2023-п#Text> (дата звернення: 17.02.2026).

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ФАКУЛЬТЕТ ЗЕМЛЕВПОРЯДКУВАННЯ**

**ЗБІРНИК ТЕЗ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

«GEOPOINT»

5-6 березня 2026 року

**PROCEEDINGS OF INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL
CONFERENCE**

«GEOPOINT»

March 5-6, 2026

УДК 332.2/.7:528.4/.9"364"(082)

ISBN 978-617-8798-98-7

«GEOPPOINT»: Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, Україна, 5-6 березня 2026 року: матеріали конференції. Київ: НУБіП України. 2026. 332 с.

Рекомендовано Вченою радою факультету землевпорядкування Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 5 від 19 березня 2026 року)

У збірнику матеріалів конференції подано результати сучасних наукових досліджень за секціями: землеустрій та кадастр в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення, оцінка земель, врахування збитків та управління ризиками, геопросторові технології та ДЗЗ. Розраховано для науково-педагогічних працівників, представників науково-дослідних установ, науковців, спеціалістів установ та фахівців землевпорядного напрямку, аспірантів, студентів.

У разі повного або часткового використання матеріалів збірника посилання обов'язкове. Автори матеріалів несуть повну відповідальність за точність наведених фактів, цитат, власних імен та інших відомостей, відповідаючи принципам академічної доброчесності.

Відповідальні за випуск: І. А. Опенько, О. Д. Грищак

©НУБіП України, 2026